BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL 13 EYLÜL 1986 SAYI: 299

Türk Ordusunun Yeni Seferi

15 Ağustos sabahında Diyarbakır ve Malatya'dan kaldırılan on kadar fantom uçağının Irak sınırının öte yakasındaki pek çok köyü bombalaması -ve kimi Batılı ajanslara göre– 300 kadar insanı öldürmesi yeni bir haydutluk girişimidir.

Tıpkı Cuntanın 1983'de Irak Kürdistanı'nın kuzey bölgelerine düzenlediği askeri harekât gibi, bu hava saldırısı ve toplu kıyım girişimi de Saddam Hüseyin rejiminin onayıyla gerçekleştirilmiştir. Atatürk zamanındaki Saadabat Paktı'ndan bu yana Kürtlere karşı sürüp gelen devletlerarası işbirliği, bugün yeni Türkiye-Irak antlaşmasıyla devam etmekte ve böylece son gerçekleştirilen saldırıya bir "devletler arası hukuk" kılıfı uydurulmaktadır. İki rejim arasında adı geçen antlaşma gereği, Irak rejimi Türkiye'ye, sınırı aşıp on kilometre içerilere kadar askeri harekât yapabilme serbestiyeti vermişti ve bölgedeki komando birlikleri zaman zaman öte yakaya geçmekteydiler. Buna rağmen, son hava saldırısı ülkemizdeki diktatörlüğün bu doğrultudaki yeni bir adımı olmaktan da öte, devlet terörünü ülke sınırları dışına taşıma yolunda yeni bir tırmanışıdır; aynı zamanda geleceğe dönük birtakım hazırlıkların ve planların kuvveden fiile çıkarılmasıdır.

Bu bakımdan, Türk hükümetinin giriştiği bu askeri harekât, pek açıkça görüldüğü gibi Türkiye'nin iç işleri de değildir. Çünkü Irak Kürtlerine ve Irak'taki genel muhalefete karşı Saddam Hüseyin'e yardım etmek projesinin uygulanması doğrultusunda bir dönüm noktası özelliğini de taşımaktadır. Bu açıdan sorun —aşağıda da değineceğimiz gibi— bölge barışını da yakından ilgilendirmektedir.

ANKARA rejimi saldırıya "Irak hükümetinden izin aldık" gibi bir devletlerarası yafta geçirirken, bu askeri harekâtı "kanun gücünde kararname" ile içeride de kitabına uydurmuştur.

Bu demektir ki, Evren-Ürüğ-Özal kafa kafaya verip her türlü sınır ihlallerine başvurabilecekler ve benzeri toplu katliam saldırılarına istedikleri an gidebileceklerdir. Bölgede Irak rejimiyle, ya da herhangi bir başkasıyla kendi çıkarları -ve Amerikan çıkarları- doğrultusunda her türlü ortak askeri harekâta istedikleri gibi kalkışabileceklerdir. Öte yandan diktatörlüğün başlarının son bombardıman için bir kararname icadetmeyi yeterli saymaları, altı yıldır ülkeyi emirnamelerle idare eden Cuntanın şanındandır. Bu konu için TBMM'nin toplanmasına gerek duyulmaması, şimdiki Meclisin ne menem bir Meclis olduğunu da bir kez daha ortaya koymaktadır. Meclis'i ele güne karşı kurmuş olan cuntacılar, zevahiri kurtarmak için olsun Meclis'i kullanmamışlardır. Büyük çoğunluğu rejimin emirberleri milletvekilleri ise paşababaları kendilerini tatil köylerinden ya da seçim bölgelerinden çağırıp, rahatlarını bozmadıkları için, eminiz ki, memnun bile olmuşlardır.

İster devletlerarası hukuk kuralı kitabına uydurulmuş olsun, ister olmasın, ister kararnameyle yapılmış olsun, ister Meclis kararıyla, Evren cuntasının -varlığı ve icraatı gibi- bu son yaptığı da gayrimeşrudur. Çünkü korsanlıktır, haydutluktur, soykırımcılıktır. Her yanıyla suçtur. Hem de suçların en büyüğü olan İNSANLIK SUÇUDUR.

Gemi azıya almış olan zorbalık, Apocuları bahane edip T. Kürdistanı'nda on milyonu aşkın insan üzerinde korkunç bir mezalimi sürdürürken, militarist terörü en ücra köylere kadar, hatta dağa taşa, oralardaki ağaçlara, otlara kadar yayarken, bütün bunlar yetmezmiş gibi gene aynı bahaneyi kullanıp Irak Kürdistanı'na sarkıp o yöredeki Kürtlere de kan kusturmaya kalkmakta ve cuntanın başbakanı düzenlediği basın toplantısında tehdit üstüne tehdit savurmaktadır.

Ankara eşkiyasının son saldırısı Çukurca olayına bir misilleme olarak yapılmıştır, ama asıl amaç bu kadarla sınırlı değildir. Saldırı aynı zamanda geleceğe dönük bir hazırlıktır, Irak Kürdistanı'ndaki hareketin gelişme ihtimali karşısında Evren militarizmi, Saddam militarizmiyle bu yoldan işbirliğini tırmandırmakta, tıpkı İsrail'in yapageldiği haydutluklar gibi böyle oldu bittilere kamuo- ➧

yunu alıştırıp, Orta Doğu'da bir başka ali kıran baş kesen olarak sahneye çıkmak istemektedir.

SOSYALİST Bulgaristan'a karşı cihat çığlıkları içinde aşağılık bir kampanyayı habire körükleyen, Yunanistan'a gözdağı üstüne gözdağı veren, Ege denizinde gövde gösterileri yaparak provokasyonlara yeltenen, işgal altındaki Kuzey Kıbrıs'a başbakanını gönderip onun ağzından iğrenç tehditlerle mahalle kabadayısı tahriklerine girişen, Suriye'ye sürekli aba altından sopa gösterip, resmi görüşmelerde, kapalı kapılar ardında pervasızlığını açıkça belli eden, Irak Kürdistanı'na karşı çizmelerini çeken, çıkardığı kararnamede "komşu ülkeler" diyerek gerektiğinde İran Kürdistanı'na da aynı şeyleri yapacağını saklamayan Ankara, bölgede İsrail'den sonra yeni bir çıban başı haline gelme yolundadır. Bu çıban deşilip cerahati akıtılmazsa daha da büyüme istidadı gösterecektir.

Çıbana neşter atılması ise her şeyden önce faşist rejimin gönderilmesi ve Pentagon'un Türkiye ile birlikte tasarladığı, hatta hazırlıklarına giriştiği planların boşa çıkarılmasına bağlıdır.

Türkiye bu saldırısıyla, İsrail gibi, Güney Afrika gibi kendi sınırları dışına korsan akınlar düzenleyen, askeri harekâtlara girişen bir devlet olma yolunda yeni bir adım daha atmıştır.

APOCULARA gelince yaptıkları faşizmin ve militarizmin Kürdistan'daki zulmünün şiddetlenmesine, mevcut devletin Kürdistan'da daha fazla örgütlenip yerleşmesine, bölgedeki yığınağını arttırıp özel harp konusunda eğitimini geliştirmesine, uzman askeri kadrolarını genişletmesine araç olmaktan, rejimin her türlü haydutluğuna, korsanlığına bahane oluşturmaktan başka bir şey değildir. Apocular üç beş asker veya subay öldürdükçe Ankara'daki şefler timsah gözyaşları içinde ellerini memnuniyetle oğuşturmaktadırlar.

Çünkü bu sayede onlar Kürdistan'daki -ve Türkiye'deki- suçlarını arttırmak için içeride ve dışarıda kullanacakları malzeme elde etmekte, ordularını Kürt halkına karşı daha da güçlendirmekte, bölgeye uygun araç, gereç silah ve teçhizat satınalmak, halka karşı orduyu daha fazla donatıp modernleştirmek için bütçeye daha fazla tahsisat koydurmakta, West Point'den CIA kamplarına kadar Amerikan askeri eğitim kurumlarında kendi subaylarına daha fazla kontenjan elde etmekte, generallerin siyaset üzerindeki kontrolünü sürdürmeleri için silahlı kuvvetler içindeki bu yöndeki zihniyeti daha da pekiştirip mekanizmayı domuz topu gibi daha bir şekillendirmektedirler. Şimdi bütün bunlara bir de Irak Kürtlerine karşı haçlı Seferlerini tırmandırmak faktörü eklenmiştir. Apocular "savaş içindeyiz" derken, militarist şefler de aynı şeyi söylemektedirler. Oysa ortada savaş filan yoktur. Ortada askeri-bürokratik mekanizmanın T. Kürdistanı'nı karış karış kontrolü altına almasını hedefleyen planının uygulanması vardır. Türk ve Kürt halklarının ilerideki güçlü özgürlük mücadelesine karşı hazırlık vardır, önümüzdeki yıllarda daha da derinleşecek krizin varacağı bir noktada kaçınılmaz olan –ve devrimci atılımlara dönüşebilecek çapa ulaşma ihtimali bulunan– toplumsal çalkantılara ve patlamalara karşı tekelci burjuva devletinin askeri provaları vardır. İşte bu nedenle Ankara'daki şefler ordularının savaş halinde olduğunu söylemekten büyük bir memnuniyet duymaktadırlar, Apocular sayesinde yakaladıkları bu olanakları hep devam ettirmek için orada burada erlerin, subayların öldürülmesinden memnunluk duymaktadırlar. Çünkü militarizm onların can damarıdır ve biricik varolma koşuludur. Militarizm ne kadar azgınlaştırılırsa, onların, -bugün Evren'lerin, Ürüğ'ların, yarın başkalarının- mevcudiyetleri o kadar uzun olacaktır. Militarizm ne kadar geriletilirse, ordu mevcudundan silah miktarına, subay adedinden askerlik süresine kadar silahlı kuvvetlerin kelle ve araç-gereç varlığı ne kadar azaltılırsa, onların ve haleflerinin hareket alanları o kadar daralacaktır.

Onlar militarizm ve şövenizm olmadan yaşayamazlar. Apocular kendilerinin savaş halinde olduklarını, T. C. için bir tehlike haline geldiklerini ileri sürerlerken ve bunun kanıtı olarak da resmi çığlıkları, burjuva basınındaki yaygaraları gösterirlerken, unutmasınlar ki, aynı Türk şovenizmi başka kampanyalar da yürütmektedir. Örneğin Bulgaristan konusunda başlatılan şovenist kampanya, neredeyse Türkiye ile Bulgaristan ilişkilerini Türk tarafından yana savaş halindeki iki ülke haline getirmiştir. Gene ortada fol yok yumurta yokken, Yunanistan'a karşı sürdürülen şovenist kampanya Ege'de askeri tatbikatları da beraberinde getirmiştir. Yani Kürt halkından başka halklara karşı da – ortada Apocular ve onların iddia ettikleri savaş yokken de – diktatörlüğün şovenizmi, militarizmi üstelik daha büyük savaş kampanyaları sürdürmektedir. Aynı şeyler Ermeni teröristleri vesilesiyle de yapılmaktadır.

Gözü dönmüş zorbalık bütün bu kampanyalarını gerçekte hem Türk, hem de Kürt halkına, bu halkların on milyonlarca insanına karşı bir araç olarak kullanmaktadır, onları köleleştirmek, kullaştırmak ve bu sayede tekelci sermaye egemenliğinin aracı olan mevcut askeri bürokratik mekanizmayı ve Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki varlığını, her ikisinin bölgedeki ortak hazırlıklarını güçlendirmek amacını gütmektedir.

(Devamı 15. sayfada)

Kayıp Zaman Peşinde Koşmamak İçin

12 Eylül rejimi altıncı yılını doldurdu. Emekçi halk kitleleri ve onların ileri güçleri üzerindeki faşist devlet despotizmi ve bu politikanın hizmet ettiği 24 Ocak ekonomisi bu altı yıl içinde toplumda önemli etkiler meydana getirdi. Cunta'nın iktidara el koymasından bu yana yaşanılan olgunun politik, ekonomik ve kültürel boyutlarını düzenli yayınlarımızda, diğer yazılı dökümanlarımızda çeşitli yönleriyle işledik. Ekonomik alandaki, siyasal plandaki ve genel olarak toplumsal yaşamdaki olayları, olguları tespitler, gözlemler, yorum ve değerlendirmeler halinde yayınlarımız aracılığıyla adım adım izledik. Bu nedenle, faşist darbenin altıncı yıldönümünde aynı şeyleri yeniden tekrarlamak herhangi bir önem ve anlam taşımıyor.

Ama faşist diktatörlükten kurtulmak, bu karanlık günlere son vermek mücadelesinde bilimsel sosyalist ve diğer ilerici güçlere düşen belirleyici rolü yeniden ve yeniden tekrarlamak çok fazla önem taşıyor. Madem ki, bilimsel sosyalistlerin görevi toplumu yorumlamaktan ibaret olmayıp, esas olarak onu değiştirmektir ve bu görevin şu anki verili koşullarda somutlanması, faşist rejime son vererek sınıf mücadelesini daha ileri evrelere yöneltmektir, şu halde bu somut göreve değgin olanlar, yüz kez bile tekrarlanmış olsalar, 101. kez vurgulanmalıdırlar. Çünkü, bilimsel sosyalist politik güçler, diğer ilerici güçler görevlerini henüz yerine getirememişlerse, gündemlerinin en önemli maddesi bu görevin nasıl ve ne suretle yerine getirileceğinden başka birşey olamaz. Kaldı ki, sosyal pratik bu görevin yerine getirilmesi çabalarında karşımıza yeni yeni ödevler koymaktadır. Bir başka deyişle, faşist diktatörlüğe karşı mücadelenin evrensel olarak bilinen temel öngörüleri aynı kalmakla birlikte, bunların hayata geçirilmesi pratiğin zengin deneyleri içerisinde yaratıcılığı, yani yeni yöntemleri bulup geliştirmeyi, mevcut olanaklardan sonuna dek yararlanmayı gerekli kılmaktadır. Örneğin dün denenmesi mümkün olmayan, ya da pek güç olan bir yöntem ya da pratik bugün gerçekleşebilir hale gelmiştir ve bu pratiğin gerçekleştirilmesi, yarın önümüze yeni olanaklar açacaktır, pratik pratiği getirecektir ilh.

Bilimsel sosyalistler olaylara seyirci kalmak ya da olayların arkasından koşmak durumundan çıkıp, olaylara nüfuz etmek ve giderek onlara bizzat yön vermek konumuna yükseleceklerse, ki üstlendiğimiz sorumluluk o noktaya ulaşmamızı öngörmektedir, bunun biricik yolu mücadelenin her adımında yapılacak olanı doğru ve yaratıcı bir biçimde saptayıp onu oyalanmadan, duraksamadan hayata geçirebilmek atakliğını ve becerisini göstermektir.

AMAÇ MAZERET BULMAK DEĞİLSE...

OLAYLARA yön vermek ise, kuşkusuz ki şu anda yapmamız gerekenleri yerine getirmekle mümkündür. Çünkü yapmaya çalışmak ile yaptırmayı istemek arasında kelimeler çerçevesinde önemsiz gibi gözüken fark, aslında etken olmakla edilgen olmak arasındaki büyük ayrılıktan başka bir şey değildir. Yapmaya çalışmak ile yaptırmayı istemek arasındaki bağıntı ise bilimsel sosyalistler açısından, başkalarına yaptırabildiğimiz ölçüde yapabilmek değil, tam tersine yapabildiğimiz ölçüde başkalarına yaptırabilmek biçiminde algılanmak zorundadır.

Hele hele, 12 Eylül'ün altıncı yıldönümünde ülkenin siyasal arenasında bir ara seçim varsa, bu ara seçimin politik önemi olağan bir ara seçim sınırlarını aşıyorsa ve ileri politik güçler bu seçimlerde dolaylı bir biçimde bile yoksalar seçim zemininde sosyal demokrasiyi desteklemek zorunda kalmışlarsa üstelik de bu sosyal demokrasi altı yıldır diktatörlüğe karşı kötü sınav vermiş, tarihte ve günümüzde benzer politik koşullardaki sosyal demokrat partilerin fersah fersah gerisinde kalmış ise... buna rağmen diktatörlük karşısındaki tek demokratik seçmen alternatifi sosyal demokrasiden başkası değilse, bilimsel sosyalistler bu durumun izahını getirmekle yükümlüdürler. Bu izah her şeyden önce faşizm altında geçen son altı yılın muhasebesini bu açıdan yapmayı gerektirir. Ve böyle bir muhasebeyi yaparken faşizmin ağır terör ve baskısını mevcut duruma tek gerekçe olarak göstermek inandırıcı olmaz. Ya da 12 Eylül'le Türkiye'de oluşan iç ve dış güçler dengesinde ilerici güçlerin son derece elverişsiz konumda bulunduğunu söyleyip, şimdi bilimsel sosyalist hareket açısından varılmış olan durumu kaçınılmaz bir sonuç gibi görmemiz de ikna edici bir açıklama değildir. Ve nihayet kitlelerin 12 Eylül öncesindeki psikolojilerini, 12 Eylül darbesine yaklaşımlarını, darbeyi izleyen yıllarda faşizm tarafından ne denli sindirilmiş olduklarını, bu durumun toplumda giderek bezginliğe ve umutsuzluğa dönüştüğünü söyleyip ilerici güçlerin başarısızlıklarında bu faktörün oynadığı rolü göstermek de yeterli değildir. Yukarıda saydığımız her üç etken de geçtiğimiz altı yılın belli başlı politik ve toplumsal özellikleri arasındadır. Bu gerçekliklerden hiç birisini inkar etmeye olanak yoktur. Ama itiraz etmemiz gereken asıl nokta dışımızdaki bu etkenleri alt alta sıralayıp ve onları daha da çoğaltıp –ki başka birçok etken daha sayılabilir– bunların hepsini

birden ilerici güçlerin durumunu mazur göstermek için toplu bir gerekçeler mozayığı haline getirmektir. Böyle yaptığımız takdirde, iğneyi kendimize batırmaktan hep uzak durduğumuz sürece, teker teker doğru olan her tespit ve gerekçe, topluca bizim bahanelerimizi oluşturmuş olurlar.

Böylesi bir tutumun doğal mantığı objektiviteye sığınmaktır. Tarihsel ve sosyal koşullar... diye başlayıp, iç ve dış güçler dengesi üzerine analizler getirip, kitle psikolojisinden, toplumsal psikolojiden sözedip, yaldızlı birkaç ajitasyon cümlesiyle sona eren bir değerlendirmeyle yetinmek, sonuçta ister istemez 1988 seçimlerini, ya da bir erken seçimi bekler duruma düşmektir.

6 YILDA YAPAMADIĞIMIZ

Oysa ilerici güçlerin içinde bulundukları durumun doğru tespitini yapmak, şimdiki elverişsiz ve yetersiz konumlarına etkiyen faktörlerin *kendilerinden kaynaklanan* ögelerini de doğru saptamayı gerektirir. Böyle bir saptama o ögeleri aşmanın yolunu bize şimdiki koşullar çerçevesinde somutlayacaktır. Bu ise şu anda atılması gereken yeni adımın ne olması gerektiği üzerinde bizleri elle tutulur bir görüş birliğine götürecektir.

Faşist diktatörlüğün kurulmasından bu yana geçen altı yıl içinde politik, ekonomik ve sosyal alanda şu olmuştur, bu olmuştur...ve bunların hepsi doğrudur. Ama bu doğrulara eklememiz gereken başka doğrular ve olgular da vardır:

- Bilimsel sosyalist politik hareketin birliği sağlanamamıştır,
- Gerçekleştirilen SOL BİRLİK kazanımına rağmen, ılerici güçlerin bloku oluşturulamamıştır,
- Bu iki faktöre bağlı olarak tüm antifaşist, demokratik güçlerin cephesi, ya da daha alt düzeydeki eylem birliği, ya da hiç değilse ilkel evredeki bir beraberliği bile gerçekleştirilememiştir,
- Bütün bu faktörlerin sonucunda bilimsel sosyalist hareket başta olmak üzere ilerici (yani antifaşist, antiemperyalist, antitekel ve antişoven) güçler kitlelerin karşısına bir alternatif olarak çıkamamışlardır. İlerici güçler rejime karşı bir alternatif haline gelemedikleri gibi, olayları etkilemeye başlayan önemli bir politik odak durumuna bile yükselememişlerdir.

Bırakınız ilerici güçlerin ortak bir siyasal şekillenmesini ve merkezileşmesini, bu güçler ortak bir legal yayına bile henüz ulaşamamışlardır.

Böyle olunca siyaset arenasının sol kanadı diye sosyal demokrasi kitlelere tanıtılmaktadır ve sol eşittir sosyal demokrasi anlayışı artık günlük basının diline pelesenk olmuştur. Daha da sol diye legal siyaset sahnesi ya Yeni Gündemci'lere kalmıştır, ya da daha da kötüsü bu sahnedeki boşluktan yararlanmak isteyen Aybarlar, Perinçekler gibi sosyalizmin yeminli düşmanları bir kaç ay içinde sosyalizmin yed-i eminleri olarak burjuva basını tarafından hortlatılıp kitlelere lanse edilmişlerdir. Oysa DİSK ve bağlı sendikaların yöneticilerinin hapiste, yer altında, ya da yurt dışında oldukları, ya da yasaklı tutuldukları altı yıl boyunca cuntanın atamış olduğu kayyımlar işçi hareketi için neyse, burjuva basınının sosyalizme atadığı bu kayyımlar da sosyalist hareket için odur.

Altı yıldır on binlerce insan bilimsel sosyalist olsun ya da olmasın bir çok politik örgüt, grup ya da belli bir siyasal görüş doğrultusunda şekillenmiş yerel grupçuk olarak, veya tek tek kişiler halinde yerleşim veya üretim ya da eğitim ünitelerinde, iş, arkadaş, aile çevrelerinde, cezaevlerinde veya yurt dışında... ilh. faşizme karşı mücadele ederlerken ve ardı arkası gelmeyen toplu tutuklamalara, şiddetli işkencelere, ağır hapis cezalarına rağmen binlerce insan bu mücadeleyi örgütlü olarak azimle sürdürürken (sosyalizme karşı işlediği eski suçlarına ilaveten) 12 Eylül'de koşa koşa gidip cuntaya teslim olmuş yani faşizmin ve onun mahkemelerinin meşruiyetini tanımış hukuk doktoralı Doğu Perinçek ve onun şürekası ya da 1982 anayasasının sosyalizme açık olduğunu söyleyen bir anayasa doçenti, hem de kamuoyunda adı sosyaliste çıkmış bir anayasa doçenti olarak faşizmin anayasasına "sol"dan icazet veren bir Aybar ve onun müritleri bugün hiç utanmadan –değil sadece demokratlık, aynı zamanda sosyalizm adına– fetva verirlerken, altı yıllık anti-faşist mücadelenin asli sahipleri olan on binlerce insan ve onların politik yönelimleri seslerini *daha geniş kitlelere* nasıl ulaştıracaklardır? Mücadelelerini nasıl yaygınlaştıracak ve yığınsallaştıracaklardır?

Biz inanıyoruz ki, katlanılmış ve katlanılmakta olan bunca baskıya teröre rağmen anti-faşist mücadelenin bu öncülerinin güçleri ve etkinlikleri onların daha geniş kitlelere ulaşmalarını mümkün kılacak yeni araçları yaratabilecek düzeydedir. Aybar ve Perinçek gibilerinin icazet sahibi olmaları ve burjuva basını tarafından şişirilmeleri olgusuna parmak basmakla yetinip, onların el atmak istedikleri alanın gerçek sola tümüyle kapalı olduğu öne sürülürse ve bu nokta o alandan uzak durmaya bir gerekçe yapılarak somutta meydan onlara bırakılırsa, bu gerekçe de, yukarıda sözünü ettiğimiz bir takım gerekçeler gibi birer bahaneden başka anlama gelmezler. Arkalarında üç buçuk adamı dahi olmayan Aybar ve Perinçek'in siyasal tıynetleri ve ideolojik konumları gereği icazet yoluyla elde ettiklerini, binlerce kadroyu, on binlerce ileri sempatizanı kucaklayan ilerici güçler bileklerinin hakkıyla

ve mücadele yoluyla elde edebilecek güçtedirler. İlerici güçler her şeyden önce kendi güçlerine dayanmak ve kendi yollarını kendileri açmak, bunun olanaklarını ve araçlarını yaratmak zorundadırlar. Gerçek sol güçler sosyal demokrasiyi ve genel burjuva muhalefetini bir ekskavatör olarak görmezler. Kendi ekskavatörlerini kendileri yaratırlar.

Esasen konunun can alıcı noktası budur. İlerici güçler içine itildikleri, devlet terörü yoluyla sokuldukları tecrit çemberini parçalamak için gerekli atılımı gerçekleştirebildikleri oranda faşizme karşı ilk ciddi başarıyı kazanmış,ilk darbeyi indirmiş ve bu gedikten kendi yollarını genişleterek açmış olacaklardır.

Yoksa sorun Aybar ve Perinçek gibilerinin kendilerini sosyalist diye yutturabileceklerine inanmak ve onların girişimlerinin kitleleri yanıltabileceğini sanmak sorunu değildir. O kişiler ve onların şürekâsı olsa olsa anti-Sovyetizm yaparak harekete ellerinden geldiği kadar zarar vermeye çalışacaklardır ama cürümleri kadar bile yer yakamayacaklardır, bu nedenle de bilimsel sosyalist hareket için kayda değer bir tehlike, sol gösterip sağ vuran çekinilir bir boksör olamayacaklardır.

Fakat sorun *onların dışında* karşımızda durmaktadır. Sosyal demokrasinin solundaki güçler, bilimsel sosyalist ve diğer ilerici güçler solun gerçek ve biricik odağı haline gelip, hızla güçlenmek ve giderek mücadeleyi belirlemek, yani bu atılımı gerçekleştirmek zorundadırlar. Aybar ve Perinçek gibi sahte pehlivanlar ortaya çıkmasalardı bile, bu sorun, solun karşısında durmakta olacaktı. Onlar çıktıktan sonra da değişen bir şey yoktur. Özellikle bilimsel sosyalist politik güçler açısından yapılması gereken görevler, burjuvaziden, sosyal demokrasiden ya da sahte sosyalizmden bağımsız olarak bizlerin karşısında durmaktadır.

KİTLELER ÇIKIŞSIZLIK İÇİNDE

BÖYLE bir çıkışı gerçekleştirmeye engel diye bir çok faktör sayılabilir ve bunların başında da faşizmin terörü gösterilebilir. Gerçekten de bu çıkışı güçleştirecek ya da onun karşısına dikilecek böyle engeller vardır. Ama mücadelede engellerin üzerine yürümek diye bir şey de vardır. Zaten mücadele demek bu demektir. Kaldı ki, başka bir dizi faktör daha mevcuttur ki, onların tayin edici özellikleri bu çıkışı güçleştiren faktörlerden çok daha güçlüdür.

Bugün, 12 Eylül'ün altıncı yılında şu tespitleri sıralamamız ve onlar üzerinde düşünmemiz gerekir:

- Sınıf kutuplaşması altı yıl içinde büyük boyutlarda artmış, çelişkiler çok daha fazla keskinleşmiştir.
- Çünkü Türkiye kapitalizminin yaşamakta olduğu kriz giderek daha da kronikleşmekte ve derinleşmektedir.
- On milyonlarca emekçinin beli tam anlamıyla bükülmüştür, kitleleri saran geçim sıkıntısı, pahalılık ve işsizlik dayanılmaz boyutlara varmıştır. Bu tespit artık sadece sosyalistlerin, solcuların, sosyal demokratların değil, bizzat kimi burjuva sağ partilerinin bile kabul ettikleri, sağcı yazarların bile sık sık dile getirdikleri bir gerçekliktir. Nitekim bu nedenledir ki, sağdaki DYP ile RP yoksulluk ve geçim sıkıntısı temalarını siyasi propagandalarının baş motiflerinden birisi haline getirmişlerdir.
- Herkesin hemfikir olduğu bu tespite rağmen, yani emekçi kitleler açısından yokluk ve yoksulluk bakımından bıçak kemiğe dayanmış olmasına rağmen, kitlelerdeki suskunluk devam etmektedir.
- Bunun nedenlerinin başında kitlelerin rejime karşı tepkilerini güçlü bir muhalefet hareketine ve kitle mücadelesine sevkedebilecek herhangi bir odağın bulunmaması, kitleleri heyecanlandırıp, hareketlendirecek, onların güvenini sağlayacak, onları atılımlar için yüreklendirecek bir politik gücün siyaset sahnesinde ve toplum yaşamında mevcut bulunmamasıdır.
- Böyle bir hareket ettirici gücü DYP'nin oluşturmayacağı, çünkü DYP'nin sınıfsal ve politik yapısı gereği böyle bir niyetinin esasen olmadığı, DYP'nin de diğer sağ partiler gibi kitle hareketlerinden ölesiye korkacağı açıktır.
- Bir soyutlama olarak söylersek bu görevi sosyal demokrasi yapabilirdi, zira sosyal demokrasinin karakterini daima uysallık ve evcillik olarak görmek doğru değildir, nitekim son aylarda ve özellikle son haftalarda Pakistan'da yaşanmakta olan güçlü ve sert kitle hareketlerinde sosyal demokrasinin aktif ve atak bir rol oynadığı kimsenin meçhulü değildir. Ama bizim yerli sosyal demokrasimiz, Butto'nun sosyal demokrat partisinin Ziya Ül Hak rejimine karşı kaç yıldır sahip olduğu radikallikten bir hayli uzaktır. Böyle olunca da yerli sosyal demokrasi de kitleleri coşturacak, sokağa dökecek bir politik güç değildir. Esasen böyle bir güveni de kitlelere veremediği içindir ki, kitleler de –diyelim ki en son örneğini Pakistan'da gördüğümüz gibi– faşizme karşı o partinin peşinde her şeyi göze alacak türden güçlü kitle mücadelelerine girişmezler.
- Kitleleri harekete geçirebilecek asli güç olan devrimci-ilerici güçler ise, yukarıda vurguladığımız gibi şu anda böyle bir önderliği gerçekleştirebilecek örgütlenme ve hazırlık düzeyinden, kitlelere güven verecek etkili bir merkezi, birleşik politik güç olma durumundan henüz uzaktırlar.
- Bu nedenlerden dolayı, şu anda kitlelere derin bir bezginliğin, umutsuzluk ve karamsarlığın, çıkışsızlık psikolojisinin sindiği gözlenmektedir. Ne son aylarda politik ortamın hareketlenmesi, ne bu hareketlenmenin ara seçimler nedeniyle daha bir

artmış olması, ne Özal hükümetinin fiyaskoları, birbiri ardından patlak veren rüşvet ve yolsuzluk skandalları ve halkın bunlara duyduğu tepkiler... bunların hiç birisi kitleleri atılımlara sevketmek için yeterli olmamaktadır. Belki böylesi kitle hareketlerinin başlaması için pek çok, hatta ondan bile fazla koşul olmuştur, ama itici güç mevcut bulunmadığı için böyle bir çıkış bir türlü başlayamamaktadır. Bu durum ise kitlelerin karamsarlığının sürmesine, faşizmden kurtuluşun ancak ve ancak topluca gerçekleşebileceği bilincinin yerleşmemesine yol açmakta, sonuçta kitleleri oluşturan bireyler zaten örgütlü bir güç halinde olmadıkları için, tek tek kişiler olarak kendi başlarının çaresine bakmaya, bu korkunç ekonomik kriz ortamında kendi hayatlarını idame ettirmeye, kendi gemilerini kendi başlarına kurtarmaya çabalamaktadırlar.

● Faşizmin despotik politikasının, özgürlükleri yoketmiş olmasının, kişiyi devlet karşısında örgütsüz bırakıp, ondaki topluluk ruhunu da zayıflatıp, büsbütün tekilleştirmesinin kuşkusuz ki bu olgudaki payı büyüktür.

● Bu psikoloji ve çaresizlik içindeki toplumda, mistisizm ve dinin de etki alanı büyümekte, sağ partilerin tamamı dinciliği körüklemekte, tarikatlar çoğalıp genişlemekte, bu gidiş laik DSP'nin propagandasını bile etkilemektedir. Dine doğru yöneliş, molla olduğunu söyleyen ve ramazandaki gezilerinde çektiği nutuklarda su içerken seferiliğini belirterek dinleyicilerden özür dileyen Evren'den, iktidardaki, ANAP güdümlü dinsel uygulamalara, giderek daha da tehlikeli bir biçimde çoğalıp yüz binlerce çocuğu, genci içine alarak genişleyen Kuran Kurslarına kadar salgınlaşmaktadır.

Bu durum ise, kitleleri saran çıkışsızlık psikolojisinin aslında daha da artmasından, dünyevi sorunlarını çözemeyen birey'in, kurtuluşu ahiret'e bırakmasından, yani sonuçta KAÇIŞ'tan başka bir anlama gelmemektedir. Toplumdaki ekonomik, sosyal ve kültürel çöküntüye, ahlaki yozlaşmaya bir çeşit tepki olarak gelişen MİSTİSİZM, sosyalizmin ve solun kitlelere biricik kurtuluş yolunu gösterebilmesini güçleştiren faktörlerden birisi haline geldiği gibi, yeni yetişmekte olan kuşaklardaki yaygınlığıyla, sağa yeni olanaklar açmakta, yarının "milliyetçi-muhafazakar", "Türk-İslam sentezcisi" militan kadrolarını da hazırlamaktadır. Genç kuşakların sola daha açık oldukları gerçeğine rağmen, şu anki durumda ANAP başta olmak üzere sağ partilerin tamamı, 6 Kasım seçimlerinden bu yana geçen üç yıl içinde seçmen yaşına ulaşan nüfus yüzdesini kendi oy oranlarını arttıracak bir faktör olarak seçim hesaplarına katmaktadırlar.

Bu böyle gittiği, faşizm göndeilmediği, siyasal demokrasi kazanılmadığı, kitlelere sol alternatif getirilmediği, politik bilinçlilik düzeyi yükseltilip yaygınlaştırılmadığı takdirde dinciliğin ve mistisizmin yaygınlaşmasının önüne geçmek mümkün olmayacaktır.

ÇIKIŞSIZLIĞA KARŞI SOL ALTERNATİF

● Ama bu olgu, yani insanların faşizm ve onun ekonomik, kültürel ve politik alanlardaki uygulamaları ile toplum bireylerinin aralarındaki bağı zayıflatıp onları aile birimleri yani tek tek bireyler halinde birbirlerinden tecrit ederek, topluluk bağları güçsüzleşmiş bu bireyleri daha kolay teslim alması ve onların kişiliklerini de daha kolay ezmesi olgusu kitlelerdeki çıkışsızlık psikolojisinin dahi kaybolduğu, onları artık hiç bir kurtuluş umudunun kalmadığı yolundaki derin bir tevekküle ittiği anlamına gelmemektedir. Çünkü böylesi bir durum insan doğasına ve hayatın kendisine aykırıdır. İnsanlar yaşama kavgası vermektedirler ve bu kavgada her geçen gün daha büyük, daha daha büyük güçlüklerle karşılaşmaktadırlar, ama hayat kavgası artan güçlüklere rağmen devam etmektedir. Tek tek aile birimleri halinde dahi olsa, alabildiğine örgütsüz, alabildiğine kollektivitesiz de kalsa, milyonlarca emekçi —toptan intihar etmeyeceklerine göre— bu hayat kavgasını sürdürmekten başka çareye sahip değildirler. Nitekim dünyanın hiç bir yerinde de, bıçağın kemiğe dayandığı noktada, bıçağı dayatanların ilanihaye bıçağı dürtebildiği, kudretini sürdürdüğü görülmemiştir.

● İşte bu nokta toplumun en diri ve en ileri güçlerini oluşturan politik güçlerin hareket noktasıdır. Emekçi bireyi büzüldüğü köşesinden çekip çıkarmak, onu içine kapandığı tekil yaşam kavgası içinde yakalayıp, onun kendisini hapsettiği aile birimiyle birlikte kollektif ruha ve kurtuluşun ancak va ancak bu yoldan sağlanabileceğine inandırmak ve adım adım yavaş yavaş da olsa önce umuda, oradan da inanca ve nihayet aktif mücadeleye sevketmek görevi BİZİM görevimizdir ve bu görev başarılması ne denli zor olursa olsun, imkansız değildir.

● Sosyal demokrasinin bunu yapamamış olması, hatta bu olgunun henüz farkında bile bulunmaması, nasıl olsa 1988'de iktidara geleceğini hesaplayarak işi rölantide tutması, ezeli hastalığına uygun olarak meseleyi bir sandık olayı gibi görüp umutlarını ona bağlaması kitlelerin önüne güçlü bir alternatif olarak çıkamaması bizi olumsuz yönde etkilememelidir. Zira asıl bu durum bizim misyonumuzu daha da hayati kılmaktadır. İlerici politik güçlerin böyle bir alternatif odak olamadığı durumda, sosyal demokrasinin de böyle bir boşluğu dolduramaması kitlelerdeki bezginliği ve bireyselleşmeyi arttırmaktadır ve bu durum o anlamda işimizi güçleştirmektedir, ama kitlelerin

sözde umutlarla yanıltılmaması, bu nedenle gerçek kurtuluş yolunun onlara gösterilebilmesi olanağı da bununla birlikte gelmektedir.

DEVLET TABUSUNA KARŞI

HALK yığınlarının içinde bulunduğu psikoz, onların devlet karşısındaki şartlanmışlıklarıyla da beslenmektedir. Halen Türkiye'de devletten hem korkup çekinen, hem de onu tarafsız bir güçmüş gibi algılayan ve bir anlamda devlete sahip çıkan, bu devletten başka bir devleti düşlemekten bile uzak olan, bu nedenle de, dönüp dönüp yeniden bu devlete sarılan bir şartlanmışlık söz konusudur. Nitekim 12 Eylül darbesinin "ülkeyi uçurumun eşiğinden kurtaran" bir hayır gibi karşılayan anlayışın değiştiğini söylemek güçtür. 12 Eylül'ün altı yıldır kitlelere çektirdiği tüm eziyetlere rağmen "istikrar" ve "otorite" konularındaki illüzyonlar yıkılmamıştır. Öte yandan, zaten hiç bir zaman güçlü bir örgütlenmeye ulaşmamış kitleler, 12 Eylül'den sonra büsbütün örgütsüz kalınca devlet karşısında daha da güçsüzleşmişlerdir. Ama bu güçsüzlük onları örgütlenme yoluyla halk olarak devletin karşısına çıkmak gibi bir çözüme ulaştırabilmiş değildir. Kitlelerin önemli bir kesimi "devlet baba" karşısındaki itaat alışkanlığını sürdürmeye, dahası da bunu adeta kendisinin içinden yetişmiş olduğu feodal ve ataerkil ailedeki baba otoritesine itaat gibi benimsemeye yatkın durumdadır. Toplumun en ileri ve en politize unsurları ile işçi sınıfının modern kesimleri ulusal demokratik mücadele güçleri hariç tutulursa, genel toplumsal bilinçlilik devlete karşı çıkacak bir düzeye henüz ulaşmamıştır. Geniş kitleler bu politikleşme düzeyine varmak için yeterli toplumsal ve siyasal pratikleri kayda değer ölçüde yaşamamışlardır.

Böyle olunca da, etkili bir çıkışsızlık psikolojisi yığınları sarmıştır. Politize olmuş ileri kitle kesimleri dışında kalan geniş yığınların devlet karşısındaki bu tutumları, Türk devletinin niteliğiyle birlikte ele alındığında karşımıza çıkan özgül durum gerçekte sosyal demokrasi de dahil olmak üzere burjuva muhalefetinin niçin faşizme karşı inanılır, güvenilir bir alternatif oluşturamadığının ve oluşturamayacağının da izahını getirmektedir. Hep despotik olmuş, en burjuva demokratik döneminde bile bu özelliğini korumuş olan devletin altı yıldır faşistleştirilmiş olması anti-faşist mücadeleyi kaçınılmaz olarak devlete karşı temel mücadeleyle sıkı sıkıya bütünleştirmektedir. Oysa bir kapitalist ülkede devlete karşı mücadele, doğrudan işçi sınıfı ve halk devrimi mücadelesidir, iktidar mücadelesidir; bunun da öğretisi bilimsel devlet ve devrim öğretisidir. Faşizm koşullarında ise, şayet devrimci durum yoksa, anti-faşist mücadele de devlete yöneliktir, şu farkla ki, bu koşullardaki anti-faşist mücadele faşist devlet ile demokratik burjuva devleti arasındaki nitel ayırımdan hareket etmektedir. Bir başka deyişle, diktatörlüğün yıkılması ve burjuva demokratik devlete ulaşılmasını taktik hedef olarak önüne koymuştur. Kısacası anti-faşist mücadele, devrim mücadelesine özdeş olmadığı durumda bile, devletle, –kapitalist devletin özgül bir biçimine, faşizmle belirlenmiş o verili devlete– karşı bir mücadeledir. Bu nedenle, karşımızdaki mevcut devletin geleneksel despotik yapısı, bugün faşist diktatörlüğün devleti biçiminde karşımıza çıktığından, siyasal demokrasi ve insan hakları mücadelesi her şeyden önce devlete karşı çıkabilmeyi, bunun için de, devlet konusunda kitlelerdeki şartlanmışlığı, illüzyonları, babaya itaat eder gibi devlete itaat etme psikolojisini yıkmayı, hiç değilse onları geriletmeyi, etkisizleştirmeyi gerektirir.

Burjuva muhalefeti ise değil sadece son tahlilde, ilk tahlilde bile devlete sahip çıktığı için bu görevi yapmaktan çok uzaktır. Zaten böyle bir misyona, iddiası ve niyeti de yoktur. Nitekim onun kitle hareketlerini ve kitlesel bir mücadeleyi öngörmemesi, grev ve siyasal grevlerden, çeşitli direniş ve boykotlardan, sokak gösterilerine kadar hiç bir radikal yöntemi benimsememesi, hatta onları aklına bile getirmekten ürkmesi, "devlet'le milleti karşı karşıya getirmemeyi" kendi muhalefet anlayışının adeta baş ilkesi sayması onu rejime karşı güçsüz kılmaktadır.

İşte bilimsel sosyalizmin ve ondan esinlenmiş ya da etkilenmiş olan diğer ilerici akımların birleşik odağına duyulan gereksinmenin bir başka önemi de bundan ileri gelmektedir. Devrimci-ilerici güçler, sadece en tutarlı anti-faşistler oldukları için değil, aynı zamanda faşizme karşı mücadeleyi, tekelci burjuvazinin askeri bürokratik mekanizmasına karşı mücadele ile birleştirdikleri ve kitleleri bu türden radikal bir anti-faşist mücadeleye sevketmeyi öngördükleri için rejime karşı belirleyici politik odak durumuna yükselmek zorundadırlar.

BEKLEYİŞ NEYİ DEĞİŞTİRİR

İLERİCİ güçler toparlanamazlarsa ne olur? Sorun ister istemez salt 1988 seçimlerinde şimdiki parlamento bileşiminin değişmesini, 1989 sonunda Çankaya'da oturan zorbanın yerine demokratik yollardan meşru bir cumhurbaşkanı seçilmesini –kaldı ki, o seçimin de ne denli demokratik olabileceği son derece kuşkuludur–, böylece 1990 başında meşru bir parlamento ve meşru bir hükümet, meşru bir cumhurbaşkanı ile yeni bir güçler dengesinin oluşmasını beklemeye indirgenmiş olur. Böyle bir gelişme dahi kitlelerin tepkilerinin doğrudan ve dolaylı bir yansıması olacaktır, ama böyle bir süreç sonucunda oluşacak yeni güçler dengesi de gene çok

hassas dengelerde kalacaktır. Bu demektir ki, böyle bir dengeyle girilmesi düşünülen demokratikleşme süreci gene kör topal yürüyecektir, gene komutanların vesayeti, çeşitli dayatmaları, aba altından ve –gerektiğinde muhtıralar, genel kurmay başkanlarının söylevleri, askeri tören ve tatbikat nutukları aracılığıyla– aba üstünden sopa göstermeler sürüp gidecektir. Gene her türlü temsili kurumun üzerinde tutulan, generaller tarafından ikide bir Allah kelamı gibi dayatılan İç Hizmet Talimatnamesi'nin bilmem kaçıncı maddesinde zikredilen "Cumhuriyeti koruma ve kollama görevi" Demokles'in kılıcı gibi siyasal ve toplumsal yaşamın başı üzerinde asılı tutulacaktır ve ilh. Böyle olunca da, 1988 sonrasının gerçek sol ve emekçi halk hareketi açısından daha elverişli koşullar getireceğini ummak, bir anlamda "marjinallik için" bu günün görevi yarına ertelenmiş olmayacak mıdır? Bu gün katedeceğimiz yolların aynısını yarın karşımızda bulmayacak mıyız?

Gene rejime karşı burjuva muhalefetiyle bir yerlere varılması ve güçler dengesinin bu sayede değiştirilmesinin öngörülmesi, kaçınılmaz olarak orduya sivil parlamentonun ve onun içinden çıkmış hükümetin emri altına sokamayacağı gibi, ordunun ali kıran baş kesenliğinin kaynağı olan ve habire cuntacı, darbeci imal eden emir kumanda zinciriyle kaim silahlı kuvvetler makinesinin tek bir dişlisi dahi dumura uğratılamayacaktır. Çünkü böyle bir durumda ne cuntacılardan hesap sorulacaktır, ne de orduda herhangi bir temizliğe girişilecektir. Terfi tayinler, her zamanki gibi ordu hiyerarşisinin kendi kurallarıyla işleyecek, böyle olunca da daha çok Atatürkçü, yani daha çok cuntacı, daha iyi militarist olan tırmanacak, tek tek demokrat ya da hatta liberal unsurlar yukarılara bile çıkamadan elekten elenecektir. Hiç bir ordu mensubuna demokrasi adına en ufak bir gözdağı verilemeyecek, cuntacılık, darbecilik vatan kurtaran şabanların şanı şerefi olmaya devam edecektir.

Yukarıda andığımız tespitler ALTERNATİF'in ilerici güçlerce oluşturulmasının önemini ve değerini açıkça ortaya koymaktadır. Kuşkusuz ki bu gerçeklik TÜM ilerici güçler tarafından kabul edilmektedir. Şu halde böyle bir gücü oluşturma yolunda ortak bir başlangıç çıkışının gerçekleştirilmesi niçin mümkün görülmemektedir? Bu yolda şu anda atılacak adımlarda tereddüt gösterilirse bundan bilmem kaç yıl sonra, diyelim ki, 12 Eylül'ün bilmem kaçıncı yıldönümü vesilesiyle ilerici güçler için yukarıda sıraladığımız başarısızlık noktalarını yeniden tekrarlamak ve legal siyaset platformunda bilmem hangi sosyal demokrat partiyi bir kez daha desteklemek tutumundan kurtulmak mümkün olabilir mi?

SOLUN MADDİ GÜÇLERİNİ TOPARLAMAK

BÖYLE bir çıkış kuşkusuz ki, bir sihirli değnek değildir. Sol bu çıkışla bir anda mucize yaratacak, bugünden yarına kitleleri arkasına alacak değildir. Ama bu adımla başlayacak süreç her şeyden önce solun meşruiyet mücadelesini gündemine alacaktır. Bu demokratik mücadele kitlelere açılmak, daha geniş, daha da geniş emekçi yığınlara ulaşmak için yapılacak siyasi çalışmaya bağlı yürütüleceğinden, solun toplumsal meşruiyetinin hukuki ifadesi anlamına gelecektir.Bu gün politik bilinçleri sosyal demokrasinin fersah fersah solunda olan on binlerce insan vardır. Yapılacak ortak başlangıç, ilk ağızda işte bu ileri işçileri, aydınları, öğrencileri, köylüleri kucaklamayı, onları dağınıklıktan ve örgütsüzlükten kurtarmayı, onların BİRLİK isteklerini elle tutulur bir şekilde karşılamayı amaçlayacaktır. Defalarca tekrarlamakta yarar var. 12 Eylül öncesinde yurdun birçok ilinde 1 Mayıs'larda toplanan yüzbinlerce insan buharlaşıp uçmuşlar mıdır? Yoksa politik inançlarından ve görüşlerinden uzaklaşıp düzene entegre mi olmuşlardır? O kalabalıkların en ileri, en diri unsurları bu düzene razı hale mi gelmişlerdir? 400 bin üyeli DİSK'in binlerce militanı, 200 bin üyeli TÖB-DER'in binlerce aktivisti, diğer meslek kuruluşlarının 12 Eylül'ün onca terörü altında bile yerel ve merkezi kongreleri kazanan çalışmalarını yürüten solcuları, Köy-Koop' un her kademe yöneticileri, 12 Eylül sabahında grev çadırları dipçiklerle sökülen 70 bin grevci işçi ve DİSK içindeki onun birkaç kat oranındaki aktif ve yürekli işçi, ulusal demokratik hareketin yurtsever tabanı, Çorum'da, Kahraman Maraş'ta, Sivas'ta, Erzincan'da faşist milliyetçi hareketin katillerine karşı mücadele etmiş kitleler, birçok büyük ya da büyükçe kentte ve kasabada şehir merkezlerinden gecekondu mahallelerine kadar dört bir köşede ülkücü faşistlere karşı militanca mücadele vermiş olan on binlerce insan yokolmadıklarına, inançlarından vazgeçmediklerine, sosyal demokrasiyle bütünleşip siyaseti seçimden seçime gidip oy vermek derekesine indirmediklerine göre, onların politizasyon düzeyleri doğrultusundaki beklentileri, öngörüleri, sosyal demokrasinin solundaki güçlerin yanındadır.

Sayıları yüz binli rakamlarla ifade edilebilecek bu diri unsurlar solda güçlü ve birleşik bir odak bulunmadığı için sosyal demokrasiyi desteklemektedirler, ama bu sadece onların bir demokratik tercihinden ibarettir. Çünkü onlar kendilerini gerçek solun mensupları olarak görmekte ve böyle bir politik odağın oluşacağı, kendilerinin de gelip bu somut siyasal oluşumun doğrultusunda saf tutacakları günleri beklemektedirler. Bugün gerçek solun politik çıkışının ilk adımı bu geniş ve canlı tabana ulaşmak üzere, her şey-

den önce bu unsurların da en ileri en diri olanlarına ulaşacak aracı yaratmaktır. Bu aracı vücuda getirecek, başlatıp ona etkin bir hayatiyet kazandıracak yetişmiş, örgütsel mücadele içinde deney kazanmış, altı yıldır daha da pişmiş yeterli sayıda *kadro* mevcuttur. Yapılacak şey ayrı politik şekillenmelerden bu kadroları aynı amacı paylaşacak diğer aktif ilerici ögelerle birlikte ortak bir zeminde, müşterek ilkeler ve somut politik hedefler yönünde ve *belirli* bir işleyiş çerçevesinde birleşik politik mücadeleye sevkedecek mekanizmayı yaratmaktır.

SOL PARTİ: BİRLİĞİN KALDIRACI KİTLESELLEŞMENİN ARACI

BU araç, çeşitli vesilelerle ve değişik yönleriyle, genel hatlarını nasıl öngördüğümüzü başlangıç yaklaşımı olarak işlemiş bulunduğumuz birleşik bir yasal sol partidir. Böyle bir parti bir yandan her düzeyden birliğe hizmet edecek, bu birliği yukarıda andığımız drijan unsurlarla birlikte inşa edebilecek bir kaldıraç görevi görecektir. Merkezi olarak başlatılmış bulunan, bu anlamda ilk temelleri atılmış olan solun birliğini ete kemiğe büründürecek, onu aşağıya doğru örecektir. Öte yandan genişleyip yaygınlaşacak ve en ileri politik unsurlardan başlayıp giderek politik bilinçleri ve inançları sosyal demokrasinin solunda olan binlerce insanı aktifleştirecek, oradan da –gene andığımız– on binlerce politize emekçiye ulaşacak bir politika aracı olacaktır. Böyle bir araç güçlendiği ölçüde daha geniş yığınlara ulaşabilecek, onlara güven verebilecektir, hem de önce solun birliğine hizmet edecek, giderek işçi sınıfı politik hareketinin birliğinin koşullarını olgunlaştıracak, mevcut sübjektif engellerin aşılmasını pratik içinde kolaylaştıracaktır. Kuşkusuz ki, işçi sınıfı politik hareketinin birliği başka platformlarda, o platformların varolan asli politik örgütsellikleriyle çözümlenecektir, ama solun birliğinden ve kitlelere açılma görevinden yola çıkacak bu yeni araç, aynı zamanda bilimsel sosyalist hareketin birliğine de hizmet edebilecek bir *manivela* olabilecektir.

Solun birliği ve giderek işçi sınıfı politik hareketinin ideolojik-politik-örgütsel birliği ile solun kitleselleşmesi, daha geniş kesimlere ulaşması birbirini bütünleyen iki temel mücadele bileşenidir. Birisi olmadan diğerinin olamayacağı açıktır ve uzun yılların pratiğinde kanıtlanmıştır. Solun kadro ve mücadele potansiyeli birleşikleştirilemeden kitleselleşme şöyle dursun ileri sempatizanları bile daha etkili mücadelelere sevketmek, her - hangi bir siyasal eğilimin mensubu ya da sempatizanı, dostu durumunda bulunmayan çok sayıda kararlı unsuru bile örgütlü mücadeleye kazanmak mümkün olmamaktadır. Bu faktörler gerçekleşmeyince, yani kitleselleşmenin çekici halkası yakalanamayınca da, solun birliği yolundaki çabalar güdük kalmaktadır.

Her iki bileşeni birden içerecek alan pratiktir, giderek genişleyen, güçlenen, yükselen bir pratiktir. Öngörülen sol parti ise sosyal pratiğin bugün önümüze koymuş bulunduğu son derece önemli, önemli olmaktan da öte zorunlu bir pratik aracıdır.

KAYBEDİLECEK ZAMAN YOK

Böyle bir pratik er veya geç, ama mutlaka gerçekleştirilecektir. Şayet işçi sınıfı partilerinin 1988 seçimlerinden, ya da diyelim ki, Evren'in gitmesinden sonra oldukları gibi yasallaşacakları türünden bir hayalciliğe kapılmıyorsak –yasallaşma ve legale çıkma olanağının altın tepsi içinde bize sunulacağını ummuyorsak– böyle bir sol parti bugün değilse yarın, yarın değilse öbür gün, ama mutlaka kurulacaktır. Aybar'lardan, Perinçek'lerden onların ne yapıp ne yapmadıklarından bağımsız olarak, GERÇEK SOL tarafından kurulacaktır. Şu anda esas olan bu adımı mutlaka atmaktır, bu görevi ertelemek beceriksizliğinden kurtulmaktır. 1988 seçimlerine iki yıl, Evren'in gitmesine üç yıl vardır diye düşünüp o günleri beklemek büyük bir basiretsizliktir, solun yapacağı çıkışı ertelemek, solun toplumsal meşruiyetine ve misyonuna uygun davranmamak, kitleri burjuva muhalefetine ve diyelim ki sosyal demokrasinin inayetine bırakmak demektir. Ve bu üç yıl son derece önemli bir "üç yıl"dır, bu günden atak davranıldığı taktirde bu "üç yıl" ı yitirmemek, tersine kazanmak olanağı vardır ve bu olanak kullanılmalıdır.

Bu yapılmadığı, mümkün olduğu kadar birleşik, mümkün olduğu kadar geniş ve dolayısıyla mümkün olduğu kadar güçlü bir çıkış gerçekleştirilmediği takdirde tereddüt, oyalanma ve gecikmenin vebali büyük olacaktır. Çünkü zaman akıp gitmektedir ve şu kritik yıllar 2-3 yıl gibi gözükse bile, böyle bir gecikmenin getireceği kayıplar büyük olacaktır. Sosyal demokrasi ve diğer burjuva muhalefet siyaset sahnesine çıktı ve diktatörlüğün vidaları biraz gevşedi diye ülkenin demokrasiye doğru gittiğini sanmak, bunun da dönüm noktasını ne idüğü bu günden belli olmayan 1988 seçimleri diye görmek, yani zamanın akışını iyimser yorumlara tabi tutmak vahim bir yanılgı ve zararlı bir bekleyiştir. Çünkü tarihsel süreçte önemsiz gibi gözüken üç-beş yıl, bazı verili durumlarda son derece önemli bir moment niteliği taşıyabilir.

Birçok toplumsal, ekonomik ve siyasal veri önümüzdeki sürecin kritik bir karakter taşıdığını, Türkiye'nin önümüzdeki on yıl içinde son derece önemli olaylara, toplumsal çalkantılara gebe olduğunu göstermektedir. Böyle olduğu içindir ki, önümüzdeki birkaç yılı *sonuna de-*

(Devamı 15. sayfada)

Bağlantısızlar Hareketi 25 Yaşında

Uluslararası ilişkiler alanında inkar edilemez ağırlığı ve önemini artık kabul ettirmiş olan Bağlantısızlar Hareketi 25. yılını doldurdu. Eylül 1961'de yapılan ilk zirve toplantısından bu yana geçen sürede Hareket içerisinde yer alan üye ülke sayısı 25'ten 100'e ulaştı. Bağımsız üye ülkelerin yanısıra iki ulusal kurtuluş örgütü de –FKÖ ve SWAPO– Hareket içinde temsil ediliyorlar.

Başlangıçta Bağlantısızlar Hareketi'nin belkemiğini oluşturan, bağımsızlık ve kurtuluş mücadelesini zafere ulaştırmış Asya ülkelerine, daha sonra çok sayıda genç Afrika ülkesi ve giderek artan sayıda Latin Amerika ülkeleri katıldı ve Hareket önemli bir güce dönüştü. Emperyalizmin uluslararası platformda göstermek istediği gibi Bağlantısızlar Hareketi hiçbir zaman "tarafsız" olmadı. Aksine daha başından itibaren emperyalizme, sömürgecilik ve yeni sömürgeciliğe, ırkçılık, siyonizm ve apartheid'a, her türlü baskı ve sömürüye, silahlanmaya ve savaş tehlikesine, saldırganlık eylemleri ve silahlı müdahalelelere, ülkelerin başka ülkelerin topraklarında askeri üsler bulundurmasına, kısaca emperyalizmin doğrudan ya da dolaylı biçimde dünya halklarına yönelttiği her alandaki saldırıya kararlılıkla karşı çıktı ve bu tutumu sürdürdü. Kısaca varoluş nedeni daha başından "tarafsızlık" safsatasını mahkum ediyor.

Üyelerinin heterojen yapısından ve doğal olarak kaynaklanan kimi iç sorunlarına ve özellikle de emperyalizmin başından beri böyle bir örgütlenmenin önünü kesmek için giriştiği her türlü yıkıcı girişime rağmen, Bağlantısızlar Hareketi yukarıda belirttiğimiz antiemperyalist nitelikli ana çizgisini kararlılıkla sürdürüp, geliştirmeyi başardı. Bugün Bağlantısızlar Hareketi farklı sosyo-ekonomik ve siyasi sistemlere sahip ülkelerin barış içinde yan yana var olmalarının seçkin bir örneği olmayı sürdürüyor.

Bağlantısızlık fikri, özellikle 2. Dünya Savaşı'nın ardından, soğuk savaş koşullarında emperyalizmin cepheleşmeyi körüklediği ve NATO, SEATO, Bağdat Paktı vb. gibi saldırganlık bloklarını gündeme getirdiği yıllarda, ulusal kurtuluş mücadelesini zafere ulaştırmış halkların bağımsızlıklarını korumanın etkin bir yolu olarak gündeme geldi ve şekillendi. Askeri bloklaşmaya ve emperyalizme karşı bu politika Sovyetler Birliği tarafından desteklendi. 1970'lerin başına kadar Bağlantısızlar Hareketi emperyalizmin askeri bloklaşma politikasına, soğuk savaşa karşı barış içinde yan yana var olmanın gereğini savundu. 1970'lerde detant sürecinin güçlenmesiyle birlikte Hareket üyeleri, detantın yarattığı olumlu uluslararası ilişkiler koşullarında sosyal ve ekonomik gelişme sorunlarına ağırlık verme, bu alanda bağımsızlıklarını pekiştirici adımlar atma olanağı buldular.

Günümüzde ise emperyalizmin uluslararası gerginliği tırmandırdığı ve insanlığa bu kez nükleer savaş tehdidini yönelttiği bir sırada, Bağlantısızlar Hareketi, nükleer silahların denenmesi, üretimi ve depolanmasının durdurulması ve giderek ortadan kaldırılması; silahlanmaya harcanan insan ve doğa kaynaklarının halkların daha iyi yaşama koşullarına kavuşturulması yolunda sarfedilmesi için aktif mücadele veriyor. Bu doğrultuda gerek Birleşmiş Milletler, gerekse diğer uluslararası platformlarda barış ve sosyal ilerlemeden yana tavrını ağırlıklı biçimde ortaya koyuyor. Bağımsızların son zirvesi Ağustos-Eylül 1986'da Zimbabwe'nin başkenti Harare'de çalışmalarına başladı.

Bağlantısızlar hareketinin çalışmaları, devlet ya da hükümet başkanlarının katıldığı zirve toplantılarının dışında, Dışişleri bakanları toplantılarıyla sürdürülüyor. Bu her iki organın da yeni üye kabul etme yetkisi bulunuyor. Bunların dışında var olan üç organdan birisi 23 bölgede çalışmalar koordine eden 79 üyeli Koordinasyon Bürosudur.

Bu büroya yardımcı olan ve Newyork'da bulunan diğer iki organdan birisi üye ülkelerin BM Genel Kurulu oturumlarına katılan delegasyon başkanları plenumudur. İkincisi ise yine üye ülkelerin BM nezdindeki büyük elçilerinin tam üyeli toplantılarıdır.

BAĞLANTISIZLAR ZİRVE TOPLANTISI

Toplantılar		Toplam	Asya	Afrika	L.Amerika	Avrupa	Okyanusya
Belgrad	1961	25	11	11	1	2	–
Kahire	1964	46	15	28	1	2	–
Lusaka	1970	54	15	33	4	2	–
Cezayir	1973	75	25	40	7	3	–
Kolombo	1976	85	28	47	7	3	–
Havana	1979	92	28	50	11	3	–
Delhi	1983	99*	28	51	16	3	1

(*) Kampuçya'nın sandalyesi 1979'dan beri boştur. St.Lucia temsilci göndermemiştir. Şili 1973 darbesinden sonra toplantı dışı bırakılmıştır.

Altılar'ın Meksika Deklarasyonu

Altılar Grubu'nun –Meksika, Arjantin, Yunanistan, Hindistan, İsveç, Tanzanya– Meksika'nın Ixtapa kentinde 6-7 Ağustos tarihlerinde yapılan zirve toplantısında, nükleer silahlara sahip ülkelere acil bir çağrıda bulunularak, nükleer deneme moratoryumu ilan etmeleri istendi. Ayrıca kamuoyuna, özellikle de ABD kamuoyuna, hükümetlerin silahlanma yarışına son vermeye zorlanması çağrısı yapıldı.

Meksika Deklarasyonu adıyla anılan Altılar'ın çağrısı uzayın militarizasyonu girişimlerine karşı çıkarken, silahlanmaya harcanan kaynakların, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişmesi yolunda sarfedilmesini istedi.

Miguel de la Madrid, Raul Alfonsin, Andreas Papandreou, Rajiv Gandhi, Ingvar Carlsson ve Julius Nyerere'nin katıldığı zirve toplantısının ana konusu, nükleer denemeler üzerinde ilan edilecek moratoryumun nükleer silaha sahip ülkelerin bu silahları geliştirme ve artırmalarına son vereceği ve bu silahlara sahip olmayan ülkelerde üretimi ya da üslendirilmesini önleyeceğiydi. Bu doğrultuda nükleer silaha sahip ülkelerin, en başta da ABD'nin, Sovyetler'in tek taraflı olarak sürdürdüğü moratoryuma acilen katılması istendi. Bunun ilk adımı olarak da bir sonraki Sovyet-ABD zirvesine kadar nükleer silah denemelerinin durdurulması talep edildi. Altılar Grubu nükleer ve kimyasal silahlarla ilgili denemelerin gözetimiyle ilgili olarak pratikte güven geliştirici önlemlerin uygulanmasında yer almaya hazır olduğunu açıkladı.

Meksika Deklarasyonu uzay silahları üretiminin derhal durdurulması ve uzayın barışçı kullanımına ilişkin uluslararası anlaşma hükümlerine uyulması talebinde bulunuyor. 1972 tarihli antibalistik uydu sistemlerinin sınırlandırılmasına ilişkin (ABM) anlaşmaya uyulması ve bu uygulamanın yaygınlaştırılmasını istiyor.

Prensa Latina'nın verdiği haberlere göre Zirve'de Hindistan başbakanı Gandhi, Sovyetler Birliği'nin ilan ettiği ve sürdürmekte olduğu moratoryum nedeniyle takdire layık olduğunu belirtti. Diğer ülkelerin denetim mekanizmalarının olmadığını ileri sürerek nükleer denemelere devamının kaygı verici olduğunu; bu nedenle nükleer deneme yasağının denetimiyle ilgili olarak Sovyetler Birliği ve ABD'ye, Altılar Grubu'na mensup ülkelerden uzmanların katılacağı bir toplantı düzenlemeleri çağrısında bulunduklarını vurguladı.

Meksika devlet başkanı Miguel de la Madrid askeri harcamalarla ekonomik kriz arasındaki ilişkiye dikkat çekerek, askeri harcamaların sanayileşmiş ülkelerde büyük bütçe açıklarının başlıca nedenlerinden birisi olduğunu söyledi. Bu açıkların ise yüksek faiz oranları ve dış borç yükümlülükleri kanalıyla gelişmekte olan ülkelerin sırtına yüklendiğini belirtti. Miguel de la Madrid, Grubun, eşitsiz ticaret koşulları ve uluslararası mali ilişkiler yoluyla gelişmekte olan ülkelerden yapılan transferlerin silahlanma yarışında kullanılmasını ahlaksızlık olarak ve kabul edilmez gördüğünü kaydetti.

Yunanistan başbakanı Andreas Papandreou da zirvede yaptığı konuşmada kaynakların silahlanmaya sarfedilmesinin irrasyonel ve tümüyle yararsız olduğuna; açlık, hastalık ve okuma-yazma bilmeyenlerin sayısının askeri harcamaların haklı gösterilemeyeceğini ortaya koyduğuna işaret etti.

Zirveye katılanlar askeri harcamaların ve dünyadaki mali-ekonomik krizin milyonlarca insanın yaşama koşullarını daha da kötüleştirdiğini vurguladılar.

Altılar'ın Ixtapa Zirvesi'nin ardından SBKP MK Genel Sekreteri Mikhail Gorbaçov, altı lidere hitaben gönderdiği mesajda, Grubun çağrısının haklı ve yerinde olduğuna işaretle günümüzde en acil ve önemli görevin tüm nükleer denemelere bir an önce son verilmesi olduğunu tekrarladı. Ancak Sovyetler Birliği'nin kendisinin ve müttefiklerinin güvenliğinden vazgeçemeyeceğini kaydederek, moratoryum kararını süresiz olarak tek yanlı uzatamayacağını da belirtti. Bilindiği gibi Sovyet moratoryumu şu sırada 1 Ocak 1987'ye kadar uzatılmış bulunuyor.

Öte yandan Altılar zirvesinin ardından ABD Kongresi Başkan Reagan'dan nükleer denemeler üzerinde moratoryum ilan etmesi ve Sovyetler Birliği ile görüşmelere başlamasını isteyen kararları kabul etti. Ancak Reagan yönetimince yapılan açıklamada "Altılar Grubu'nun samimi çabaları" övülürken, zirvede belirtilen görüşlerin "ne istikrarın sağlanmasına, ne de savaş riskini azaltmaya yardımcı olduğu" belirtildi.

Çernobil'den Çıkarılması Gereken Ders

SBKP MK Politbürosu geçtiğimiz günlerde, Çernobil atom santralında 26 Nisan'da meydana gelen kazayı soruşturan hükümet komisyonu tarafından hazırlanan ve kazanın nedenlerini belirleyen raporu görüşmek üzere özel olarak toplandı. Toplantıdan sonra yapılan açıklamada kazaya sorumlu yönetici ve uzmanların ihmali, gerekli önlemlerin alınmaması ve insan hatasının yol açtığı belirtilerek, Bakanlık düzeyinden en aşağıya her kademede sorumlular hakkında hem parti disiplini hükümlerinin, hem de cezai işlemin uygulandığı açıklandı. Kazanın nedenlerinin Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'na ayrıntılı olarak bildirildiği, yaralıların bakımının ve tahliye sonucu ortaya çıkan sorunların süratle halledilmekte olduğu kaydedildi. Ölenlerin ailesine taziyet belirtilirken, gerek Sovyet yurttaşlarının gerekse sosyalist ve diğer ülkelerin göşterdikleri destek belirtildi.

İçinde yaşadığımız nükleer çağda Çernobil kazasından çıkarılması gereken derslerin altını çizen SBKP MK Politbürosu açıklamasının son bölümünde şöyle denildi:

"SBKP MK Politbüro toplantısında nükleer güvenliğin sağlanmasına ilişkin, gerçekleştirilecek geniş bir uluslararası işbirliğinin yanında çeşitli ülkelerin ortak çalışma yapma gereği vurgulandı. Sovyetler Birliği diğer ülkelere, dünyadaki atom santrallarının işletilmesinde, kaza olasılığını tümüyle ortadan kaldırma yönünde ortak çalışma yapmak önerisini getirmektedir. Bu doğrultudaki Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın Eylül ayı içerisinde yapılması öngörülen olağanüstü toplantısı büyük önem taşımaktadır. Ülkemiz, bu örgütün çalışmasına yapıcı olarak katılmaya hazır olup, yeni tip reaktörlerin çeşitli devletlere mensup bilimadamlarınca ortak olarak geliştirilmesini güncel bir görev saymaktadır. Aynı zamanda sonsuz bir enerji kaynağı olabilecek kontrollü çekirdek füzyonuna hakim olma konusundaki işbirliği hızlandırılmak zorundadır. Atom enerjisi objelerinin güvenlik sorunuyla ilgili bir diğer nokta da, onların savaş ya da terör olayları sonucu kasıtlı olarak tahrip edilmesidir. Her tür nükleer terörizmin önüne geçmek için, sağlam bir önlemler sisteminin oluşturulması zorunludur.

Gezegenimizde, bir atom savaşının maddi hazırlığı durdurulmaksızın, bu savaşın yürütülmesine yarayan araç ve gereçler tümden yok edilmeksizin nükleer güvenlik sağlanamaz." Politbüro açıklamasında Sovyetler'in dünyanın 2000 yılına kadar nükleer silahlardan arındırılması yolundaki somut programı tekrarlanarak, ABD nükleer denemeler üzerindeki tek yanlı Sovyet moratoryumuna katılmaya çağrıldı.

Öte yandan kazayla ilgili Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'na sunulan ayrıntılı raporda, kazanın, reaktörün çalıştırılması sırasında uyulması gereken bir dizi kuralın ihlali sonucu meydana geldiği açıklandı. Rapor çok sayıda ülke temsilcisi tarafından incelenerek, Sovyet uzmanlarla görüşmeler yapıldı. Kazaya esas olarak, bir güvenlik denemesi yapmak üzere acil soğutma sisteminin devre dışı bırakılması; güvenlik ve kontrol mekanizmasının zayıflamasına yol açan hataların neden olduğu açıklandı. 430 sayfalık raporda Çernobil'le ilgili bilgilerin yanısıra, Sovyet nükleer santrallarının işleyişi ile ilgili ayrıntılı çizim ve bilgilere yer verildi. Rapor, Eylül ayı içinde gerçekleşmesi beklenen ve muhtemel nükleer kazalarla ilgili bilgi alışverişini konu alan bir anlaşma için tartışma zemini oluşturuyor.

Asya ve Pasifik'te Barış ve Güvenlik İçin

SBKP MK Genel Sekreteri M. Gorbaçov 28 Temmuz günü Vladivostok'da yaptığı konuşmada "Sovyet devletinin Asya ve Pasifik'teki tüm ülkeleri barış ve güvenliğin sağlanması için işbirliği çağrısını" açıkladı. Bölge SSCB, ABD, Hindistan, Çin, Japonya, Vietnam, Meksika ve Endonezya gibi dünyanın en büyük ülkelerini, yanısıra Kanada, Filipinler, Yeni Zelanda ve pekçok küçük ada ülkesini kapsıyor.

Kapitalist dünyanın sanayi üretiminin % 60'ının bu bölgede gerçekleştiği, öte yandan kapitalist dünyanın silah harcamalarının üçte ikisinin de yine bu bölgede yapıldığı ve bölgenin tüm dünyada yankı bulan yerel çatışma ve gelişmelere sahne olduğu düşünülürse Pasifik bölgesinin önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Gorbaçov'un Vladivostok konuşmasında yer alan Sovyet önerileri,

- Bölgedeki yerleşim sorunlarının çözümünü,
- Asya ve Pasifik'te nükleer silah üretimi ve depolanmasının önlenmesini,
- Nükleer silahlı savaş gemileri başta olmak üzere Pasifik'deki donanma faaliyetlerinin azaltılması için görüşmelere başlanmasını,
- Asya'daki silahlı kuvvetlerde radikal ve konvansiyonal silahlarda makul bir yeterlilik düzeyinde indirimin yapılmasını,
- Bölgede güven geliştirici ve kuvvet kullanımını önleyici tedbirlerin tartışılmasının gerçekleştirilmesini istiyor.

Şili'de Direniş Zafere Ulaşacaktır

Şili'de Pinochet darbesinden bu yana geçen 13 yılda, ilk kez tüm muhalefet grupları biraraya gelerek eylem birliği yapma kararı aldılar ve güçlerini Ulusal Halk Meclisi'nde birleştirdiler. Bu örgütlenme 250 civarında işçi, emekçi, köylü, kadın, gençlik, meslek vb. örgütünden temsilcilerin biraraya gelmesiyle doğdu. Kitlesel örgütleri biraraya getiren bu "Meclis"te kitlesel örgütlerdeki güçleri ile en etkin temsil edilen güçler arasında Komünistler önde geliyor.

Şili halkının Pinochet diktatörlüğü altında ağır bir bedelle biriken ve denenen çeşitli biçimleri kucaklayan mücadelesi, toplumsal muhalefet güçlerinin birlikte hareketi ile faşizmi kökünden sarsacak boyutlara ulaştı. 1986 yılının Şili'de faşizme karşı demokrasi güçlerinin zafer yılı olması çağrısı, bugün ülkenin her yanında, hayatın her alanında yankı buluyor. Aşağıda özetle sunduğumuz Şili KP Politik Komisyon ve MK Sekretarya üyesi Volodia Teitelboim'in yazısı (Neue Zeit, 33/1986) bir yanda Pinochet'in, diğer vanda Şili halkının öngördüğü geleceği vurguluyor.

"Görünüşe göre, Pinochet yalnızca 1989'a kadar iktidarda kalmayı değil, 1997'ye kadar sürecek bir sonraki dönem icin de kendisini başkan atamayı planlamaktadır. Sonra da, liberal bir sivil hükümet yerine gecici bir hükümetin görevi devralmasını istiyor. Askerler iktidarı ellerinde tutmayı sürdürürken, kukla bir sivil devlet başkanı olacak. Askerler kendilerini devletin temel direği, sözde çılgın solcu tecrübelere eğilimli ulusun vasileri ilan edecekler. Ordu, askeri yönetimin 1973'te ilan ettiği ana ilkelere uyulmasını sağlamak üzere duruma vaziyet eden bekçi başı görevi yapacak.

Şili Komünist Partisi, ABD emperyalizminin müdahalesi ve onun hizmetindeki gerici militarizmin rolü de dahil olmak üzere, son on yılların tarihi pratiğini esaslı bir analizden gecirmiş bulunuyor. Komünistler Pentagon'un ulusal güvenlik doktrininin etkisi altındaki Ordu Akademisi teorisyenlerinin oluşturduğu sürekli diktatörlük planlarını da inceledi. Bu doktrin "yurtiçinde savaşma", yani halk üzerinde sürekli baskı ve "sürekli askeri yönetim" temeline dayanıyor: İktidar doğrudan doğruya silahlı kuvvetler başkomutanı eliyle kullanılmalıdır. Planı hazırlayanlar 21. yüzyılda da tepede bir askerin oturması arzusundadırlar. Dahası, askeriye, yalnızca ipleri elinde tutmakla kalmayacak, başkanlık sarayının duvarları ardında saklanmayıp, Pinochet'in 1980 anayasasıyla kendilerine verilen yetkiyle iktidarı fiilen kullanacaktır.

Şili halkının ordunun tahakkümüne daha fazla tahammül edemeyeceği ise her gün daha çok açığa çıkıyor. Silahlı kuvvetler tümüyle demokratikleştirilmelidir. Pinochet dahil ordu komutanları, üç Arjantin askeri cuntasının insan haklarını ihlal ve Malvinas (Falkland) savaşlarında silahlı kuvvetleri utandırıcı beceriksizlikle yönetme suçlarından dolayı mahkeme edilmeleri yüzünden huzursuzdurlar. Bunların birçoğu kendilerine İspanya ya da Brezilya'da yapıldığı gibi davranılmasını tercih ederler. Ama, tarih tekerrür etmiyor. Şili'deki durum çok daha keskindir, Arjantin, Brezilya ve Uruguay'daki durumdan çok farklı olarak, burada sözkonusu, iktidarın bir triumvira ya da kollektif tiranlıkta değil, bir diktatörün tekelinde toplanmış olmasıdır.

Askerleri korkutan bir başka hayalet daha var: Nuremberg mahkemesi. Ölen ya da ortadan kaybolan pek çok insanın, işkence gören siyasi tutukluların ve elli kadar ülkede yasayan çok sayıda siyasi sürgünün aileleri intikam peşinde değil. Onlar yargılama istiyorlar. Ama yargılama, ancak onu yapabilecek ve hükümlerini uygulayabilecek bir güç ortaya çıktığında gerçekleşecek. Suçluları cezalandırmak üzere bir yargılama olmalıdır. Bu, elbette ölenleri geri getirmeyecek. Ama yakın geçmişin korkunç tecrübesi, Şili'de bundan böyle başka masum insanların öldürülmemesi, bu ya da bir başka asırda ülkede bir başka Pinochet'in ortaya çıkmaması için bir teminat olmalıdır. Şili Komünistlerinin temel görevi budur, tüm halkın özlemlerini yansıtmaktadır ve şu kelimelerle ifade edilmektedir:"Bir daha asla!"

Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan kitlesel halk ayaklanması planımızı Eylül 1980'de formüle etmiş, halka izlenecek yolu işaret etmişti. Bugün tüm ülke çapında hareket ve günbegün direniş sürerken, halkın mücadelesi barışçı olsun, silahlı olsun çeşitli biçimler alıyor. Bu mücadelenin belirleyici bir özelliği nüfusun kitlesel katılımıdır. Nüfusun her kesimi, genel kriz koşullarında sayıları iyice artan kendi özgün taleplerini dile getiriyorlar. Ama hepsinin ortak isteği, diktatörlüğe bir an önce son verilmesi ve demokrasiye dönülmesidir."

Volodia Teitelboim'in ülkedeki ekonomik durumla ilgili verdiği şu sayılar Pinochet Şili'sindeki durumu yeterince açıklıyor:

- Nüfusun % 55'i açlık, % 32'si tam bir sefalet içerisindedir.
- Şililerin % 60'ının ortalama aylık geliri 60 dolarken Pinochet'in generallerine ödenen aylık bunun 56 katını bulmaktadır.
- Milli gelirin % 46'sına nüfusun en zengin % 10'u el koyarken, en yoksul % 20'si ancak % 3,3'ünü paylaşmaktadır.

Ecevit ve "Aşırı Sol"

"Ecevit,... 'Özellikle kapınızı daha soldakilere karşı sımsıkı kapalı tutmanız gerekir. Bu bazılarının iddia ettiği gibi Mc Carthycilik, bağnazlık filan değil. Kapının dışında bıraktığınız daha soldakilerin haklarını savunacaksınız, ama kapınızdan bacanızdan içeriye adım attırmayacaksınız' dedi.

Herkesin kendi partisini kurması gerektiğini kaydeden ve daha solda bir parti kurulması için 'anayasa ve yasalar engel görüşünü' belirtenleri eleştiren Ecevit, 'Peki benim konuşmama yasalar, anayasa engel değil mi?' diye sordu." (Cumhuriyet, 13 Ağustos 1986, s.10).

Kendinden daha solda olanlarla arasına Çin seddi çekmesi Ecevit'in malum huyu. Bu nedenle onun, DSP'yi "aşırı solcular"ın sızmasından korumak için gösterdiği *AŞIRI* hassasiyeti –anlayışla olmassa bile– doğal karşılamak lazım. Ancak yukardaki sözlerde öyle argümanlar var ki, değil "anlayışla", doğal karşılamak dahi imkansız.

Ecevit'e bakılırsa solcular pek ödlek, anayasadan ve yasalardan korktukları için kendi partilerini kurmuyorlar; (DSP'ye sızmak istemeleri de bundan) oysa kendisi pek yiğit, ne anayasayı takıyor ne de yasaları!..

Ecevit, herşey biryana DÜRÜST değil. Çünkü onun konuşmasını ne anayasa engelliyor, ne de yasalar. Yasal olarak engellenen Ecevit'in yasal siyaset yapması. Ve Ecevit bu yasağa gıkını dahi çıkarmadan baş eğiyor. Öyle olmasaydı fiilen genel başkanlığını yaptığı DSP'nin resmen de genel başkanı olduğunu ilan etmesi gerekirdi. Öyle ya, mevcut kanuni mevzuat marksist-leninist ideolojiye sahip partilerin yasal varlıklarına açıkça ambargo koymuşken, böylelerinin kendi partilerini –yasal yasaklara rağmen– kurmalarını önerebilmek için, insanın önce kendine konan yasağı dinlememesi gerekir. Ama bir yandan "ben DSP'nin hiç bir şeyi değilim, onu destekliyorum, toplantılarına çağırıyorlar, ben de katılıyorum, bu benim yasal hakkım" diyeceksin, yani yasanın koyduğu yasağa uyacaksın, bir yandan da olmasının kesinlikle imkansız olduğunu, kendin dahil herkesin bildiği bir şeyi, çok doğal bir çözümmüş edasıyla tavsiye edeceksin!.. Ayıp diye bir şey vardır..

Denecek ki "resmen olmasa da Ecevit fiilen siyaset yapıyor, böylece kendine konan yasağı deliyor, bu az mı?"

Böyle olması Ecevit'e, "anayasaya ve yasalara rağmen" konuştuğu şeklinde babalanma hakkını vermez. Verebilmesi için Ecevit'in, bu yasakların konduğu gün konuşması gerekirdi. Ama ne oldu? Tıpkı yasaklanan diğerleri gibi Ecevit de uzun süre susup beklemeyi tercih etti. Ne zaman ki, –ve üstelik Demirel taraftarlarının çok daha fazla katkısıyla– siyasilere konan yasak aşındı, bir başka deyişle bu yasağın haksızlığı kamuoyunda yaygın bir meşruiyet kazandı, işte ancak o zaman diğerleriyle birlikte Ecevit'in de sesi yükselmeye başladı. Ve bunun üzerine de eski siyasilerin konuşmasına konan yasal ambargo resmen kaldırıldı. Üstelik eski siyasilere getirilen yasak konusundaki gelişmeler o noktaya geldi ki artık N. Ilıcak –istihbaratına güvenmemek için sebep yok– Evren' in de bu yasağın kaldırılmasından yana olduğunu, ancak bunun kitabına uydurularak yapılmasını istediğini (Tercüman, 27 Ağustos 1986) açıkça yazabiliyor. Yani artık Ecevit için konuşmak bir kenara, "DSP'nin fiili lideri ve yöneticisi benim" demek dahi bir cesaret –isterseniz kabadayılık– işi olmaktan çıktı.

Ecevit, kendisinden daha solda olanları anayasayı ve yasaları –kendisi gibi (!)– çiğnemeye çağırırken "ev sahibini bastıran yavuz hırsız" durumuna düşmekten de kurtulamıyor. Bu anayasaya, şimdi değil daha yapıldığı gün karşı çıkanların başında solcuların geldiğini dünya alem biliyor. Referandum öncesinde "anayasaya hayır" kampanyası açtıkları için yargılanmakta olan sosyalistlerin mahkeme haberleri hâlâ daha gazetelerin sütunlarından eksilmezken, aynı solcular, 12 Eylül döneminin getirdiği –anayasa dahil– tüm yasal mevzuatı "Cunta'nın emirnameleri" olarak tanımlayıp bunları tanımadıklarını, asla tanımayacaklarını ve Cunta'nın devrilip demokratik bir hükümetin kurulmasıyla birlikte bunların tümüyle ilga edileceklerini açıkça deklare etmişlerken, Ecevit'in solcuları anayasa ve yasalara karşı olmaya çağırması, üstelik bunu yaparken de sevimsiz bir edayla böbürlenmesi, hiç de yakışık almıyor.

Ecevit "bizden daha solda olanlar bizim partimize sızacaklarına kendi partilerini kursunlar" derken yaşanan olayları da görmezden gelip realiteyi çarpıtıyor. Evet, henüz sosyal demokrasiden daha solda legal bir parti mevcut değil ama uzunca bir süredir böyle bir partinin oluşturulması tartışmaları sol kamuoyunun başta gelen gündem maddelerinden birisini oluşturuyor. Bu tartışmalar kapsamında da "böyle bir partinin oluşturulmasına yasal engel var mı?" sorusu son derece tâli kalıyor. Sol bir partinin kurulmasının önüne yasal engeller çıkartılacağını, hatta partinin kurulmasının önleneceğini tahmin edenlerin önemli bir bölümü ise yine de partinin kurulması girişimlerinin yürütülmesinden, imkanların zorlanmasından yana olduklarını, çünkü yolun ancak bu şekilde açılabileceğini söylüyorlar. Yani kimse kalkıp da "arkadaşlar sosyal demokrasiden daha solda bir partinin kurulmasına anayasa ve yasalar engel; en iyisi gidip DSP' ye girelim" demiyor. Çok nadir

bazıları, içinden geçmekte olduğumuz dönemin özgül şartlarını gerekçe gösterip, şimdilik SHP' nin desteklenmesiyle yetinilmesini –ki biz buna katılmıyoruz– öneriyorlar.

Ecevit "bizden soldakiler kendi partilerini kursunlar" derken kendisinden daha solda partilerin *FİİLEN* varoldukları gerçeğine de gözlerini yumuyor. Sosyal demokrasiden daha solda kimler var ayrıntısına girmeden, sadece SOL BİRLİK partilerini anmamız yeter. Bu partiler Cunta'nın partileri kapatan emirnamesine uymadıkları gibi 12 Eylül'den bu yana da Cunta'ya karşı demokrasi mücadelesi veriyorlar. Yani sosyal demokrasiden daha solda olup da her türlü şart altında örgütlü mücadele vermeye iman etmiş olanların kendi partileri var. Böyleyken bu gibileri, ne demeye kendilerinden sağda olan ve son tahlilde kapitalizmin reformlarla bekâsını savunan bir DSP'nin üyesi olmağa canatsınlar ki? Evet, legal siyasi imkanlardan da yararlanmak son derece hayatidir ama bunu yapmanın çok daha doğrudan yollarını ve imkanlarını araştırıp bunlardan yararlanmak da esastır.

Ecevit "daha soldakilerin haklarını savunacaksınız" derken, de inandırıcı değil. Bunları hep soyut sözlerle ifade ediyor. 141 ve 142'nin kaldırılmasını programına almak da fazla anlam taşımaz. Çünkü bu kadarı sıradan demokratik bir taleptir. Solun örgütlenmesi konusunda içtenliğin kıstası, SOMUT olmaktır. Çünkü solun örgütlenmesi meselesi somut, yani var olan bir vakıadır. Onun için de kendinden daha solda olanların örgütlenme hakkını savunan birisi somut talepler ileri sürmedikçe boş konuşuyor demektir. Bir başka deyişle bu gün legal çalışmaları yasaklanmış olan, fakat örgütsel fonksiyonlarını yerine getiren, örneğin SOL BİRLİK partileri varken, bunlar üzerindeki yasakların kaldırılması için tek kelime etmeyip, "bizim solumuzdakilerin örgütlenme hakkını savunuyoruz" demek, düpedüz samimiyetsizliktir.

Ecevit, kapıları kendi solundaki solculara kapadığı için kendisine yapılan Mc Carthycilik yakıştırmalarını haksız bulduğunu söylüyor. Ama son günlerde adeta hezeyanla tekrarladığı bazı konular var ki, biz de Mc Carthycilik noktasında "acaba?" demeden geçemiyoruz.

Sayfalarımızın kısıtlılığı nedeniyle bu konuya bir başka yazımızda değineceğiz. ■

TÜRK ORDUSUNUN YENİ SEFERİ

(2. sayfadan devam)

NE var ki, içeride kendini her şeye kadir gören ve henüz karşısında güçlü, etkili ve topyekün bir radikal muhalefet bulamadığı için her türlü keyfiliğini pervasızca sürdürebileceğini sanan cunta, dışarıda da aynı şeyleri yapmaya kalkarken korsanlığın ve haydutluğun hiç de zannettiği kadar kolay olmadığını görecektir. Nitekim Libya'dan beklentileri sona ermemiş bulunan Özal Hükümeti Muammer Kaddafi'nin tepkisi karşısında şaşırmıştır. Türkiye için önemli bir ihracat pazarı olan İran ise bu saldırıdan rahatsızlığını belli edince, ANAP'ın Ankara adayı Dışişleri Bakanı Ağustos'ta alel acele İran'a gitmiştir.Türk hükümeti önemsemek zorunda kalacağı daha başka tepkiler de alacaktır. Nitekim Avrupa'nın böyle saldırganlıklardan hoşlanmadığı bilinmektedir. Türk rejimine demokrasi beratı vermeye hazır olan Batı Avrupa, bu son saldırıyla Türkiye'de militarist bir rejimin hakim olduğunu görerek, hoşnutsuzlaşmıştır. Böyle askeri maceralar Avrupa demokratik kamuoyunun ve hükümetlerinin hoşlanacağı bir şey değildir.

Böylece son askeri harekât hem içeride demokratik güçlerin geniş bir bölümünün, hem de Orta Doğu'daki bazı önemli ülkelerin, hem de Avrupa'nın tepkisiyle karşılaşmıştır. Sosyalist ülkelerle Üçüncü Dünya'nın da böyle saldırganlıkları esasen reddettiği bellidir.

Sonuç olarak Cunta bu haydutluğunun sonuçlarını yakında görecektir. / ■

KAYIP ZAMAN PEŞİNDE KOŞMAMAK İÇİN

(9. sayfadan devam)

ğin değerlendirmek, daha sonra ortaya çıkacak gelişmelerde solun söz sahibi olabilmesi, olayların akışını etkileyebilmesi, ilerideki güçler dengesinde halk güçlerinin ağırlığını ileri bir düzeye yükseltebilmesi ve giderek asıl belirleyici unsur haline yönelebilmesi olanağını açacaktır.

Latin Amerika kıtasında faşist diktatörlüklerin birbiri ardı sıra yıkılması, ama daha önemlisi o ülkelerde yeni oluşan güçler dengesinde ilerici ve demokratik güçlerin ağırlık kazanması, bu kıtada kaydedilen gelişmelerin ve sağlanan kazanımların ne denli önemli olduğunu bize göstermiştir. Türkiye ise kanımızca çok daha büyük olaylara namzet bir ülkedir, ama bu olayları halk güçleri lehine kanalize edebilmek, herşeyden önce sayıları yüzbinlerle ifade edilen politize unsurları bir potada birleştirmeye başlamakla olası hale gelecektir.

Çeşitli sol politik güçler sürekli, süresiz yayınlarında karar mekanizmalarında, resmi dökümanlarında ne denli "işlerimiz çok iyi gidiyor" diye gönenirlerse gönensinler, işler hiç de "iyi" gitmemektedir. İşlerin iyi gitmesi ancak güçlü bir çıkış yapmamızla mümkündür. Ve bu çıkış, tek tek, ayrı ayrı, yeterince yığınsallaşamamış başlangıç birlikleriyle değil, döneme uygun mücadele araçlarını yaratıp HEP BİRLİKTE ve güçlü bir ÇIKIŞ halinde gerçekleştirildiği zaman hedefine ulaşacaktır.

İşler ancak o zaman gerçek anlamda iyi gitmeye başlayacaktır. ■

Pakistan'da Kitleler Hareketlenirken

PAKİSTAN'da Genel Kurmay başkanı Ziya ül-Hak'ın, artık klasikleşmiş "kardeş kanı dökülmesini önlemek vb." gerekçelerle, Butto hükümetini devirerek, "emir komuta zinciri" içerisinde ülke yönetimine el koymasından bu yana dokuz yıl geçti. Temmuz 1977'den bu güne Amerikan kaynaklı siyasi ve ekonomik "istikrar programı" Pakistan halkına kan kusturuyor.

Görünürde malum "istikrar programı"nın tüm Amerikancı diktatörlüklerde bir bakıma standartlaşmış gerekleri yerine getirilmiştir. Demokratik hak ve özgürlükler yok edilmiş, onbinlerce kişi siyasi nedenlerle tutuklanıp işkenceden geçirilmiş, yüzlerce insan idam edilmiş –ki bunlar arasında Butto da vardır– ya da ölüm cezaları formaliteden "yargılamaya" bile gerek duyulmaksızın sokak ortasında infaz edilmiştir. 1973 Anayasası'nın tanıdığı sınırlı bölgesel özerklik hakları ve federal yapı ortadan kaldırılarak, azınlıktaki diğer milliyetler ve etnik grupları yok sayan tekli bir yapı kurulmuştur.

Zorbalıkla dikensiz gül bahçesi kılınan ülke toprakları bir yandan emperyalist tekellerin çıkarlarına, diğer yandan ABD'nin bölgedeki saldırganlığına sıçrama tahtalığı yapmaya açılmıştır. Çokuluslu tekeller ile bir avuç büyük sermaye ve büyük toprak sahipleri kâr ve nüfuzlarını süratle yaygınlaştırırken, işçilerin, emekçilerin alım gücü hızla düşmüş, kamu sektörü lağvedilmiş, rupi'nin devalüasyon oranı 1982-85 arası %50'yi geçmiştir. Bu arada çok büyük bir kısmı askeri harcamalara sarfedilen dış borçlar hızla tırmanmıştır.

Dış politika alanında ise Pakistan, başta Afganistan ve Hindistan olmak üzere bölge ülkelerine, komşularına yönelik emperyalist saldırının üssü haline gelmiştir. Darbe sonrası ordu mevcudu ve silahları geniş çapta takviye edilmiş ve iş Pakistan ordusunda ABD eğitimli 20 bin kişilik "acil müdahale" için Çevik Kuvvet kurulmasına kadar varmıştır. Pakistan gerek topraklarında beslenen karşıdevrimci ve paralı asker çeteleri, gerekse doğrudan askeri saldırganlığıyla bölge ve dünya barışı açısından tam bir çıban başı olmuştur.

Ziya ül-Hak bu arada "istikrar programı"na bir "demokrasi takvimi" dahil etmeyi de ihmal etmedi. 1985'te göstermelik ulusal meclis seçimleri ile "anayasal düzenin yeniden kurulacağı" ilan edildi. Bu seçimler tüm muhalefet tarafından boykot edildiyse de muhalefetin yeterli örgütlülükte olamamasından bir kere daha yararlanan Ziya "takvimi"ni uygulamaya koyarak, seçimlerin 1990'da yapılacağını açıkladı.

Ama özellikle geçtiğimiz yaz aylarında yaygınlaşan kitle gösterileri bu "takvim" in tutmayacağını gösteriyor. Ziya'ya cephe alan yasaklanmış kimi burjuva muhalefet partilerinin, gerek muhalefetin "sokağa dökülmesi", gerekse antiamerikanizmin kitlelerde süratle yaygınlaşmasından rahatsızlık duymalarına karşılık kitle hareketleri yükseliyor.

İşçilerin, emekçilerin, öğrencilerin, kadınların ve aydınların, demokratik hak ve özgürlükler için rejimin terörüne, bir felaket halini almış işsizlik ve hayat pahalılığına karşı, yönetimin bir an önce yasal seçimlerle belirlenecek temsilcilere devredilmesi, yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve ülkenin çıkarlarının gerektirdiği üzere bağımsız bir dış politika izlenmesi talebiyle, kitlesel gösterilerinin arkası kesilmiyor. Demokrat ve yurtsever güçlerin yeterli birlik ve örgütlülükte olmayışları, geniş emekçi kitlelerin kendilerine yol gösterecek örgütlülükte bir işçi sınıfı siyasi hareketinden yoksun olmaları, kuşkusuz kendiliğinden yükselen bu mücadelenin tüm potansiyelini şu an için tam olarak seferber edemiyor.

Yine de gelişen olaylar ve 1980'lerin başından bu yana tüm dünyada yaşanan "diktatör dökümü", herşeyin yığınların hareketlenmesine bağlı olduğunu gösteriyor. Emperyalizmin gerginlik ve soğuk savaş politikasının getirdiği elverişsiz koşullara rağmen, geniş halk yığınları demokratik hak ve özgürlükler için bir kez hareketlendi mi, diktatörlere yol görünüyor. Bu, dün Nikaragua'da, Bolivya, Arjantin, Uruguay, Brezilya, Haiti, Filipinler... örneklerinde yaşandı, yarın da Şili'de, Paraguay'da, Güney Kore'de, Pakistan'da ve Türkiye'de yaşanacak. ■

kitle YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 16 34, 41 Duisburg 1 — F. Almanya, Fiyatı: 50 T.L.